

Felles innspill for et forebyggingsløft mot vold i nære relasjoner og voldtekt

Vi er 16 aktører som går sammen for å kreve et nødvendig forebyggingsløft mot vold i nære relasjoner og voldtekt inn i ny regjeringsperiode. Vi ønsker å uttrykke en sterk bekymring for vold mot jenter og kvinner, voldtekt og vold i nære relasjoner som et alvorlig samfunnsproblem, folkehelseproblem og likestillingsutfordring. Dette har våre organisasjoner sendt innspill om (17.01.2025) til fem departementer i forbindelse med statsbudsjett for 2026.

Vi deler analysen til Voldtektsutvalgets rapport *NOU 2024: 4*; vi har ikke lykket med å forebygge eller bekjempe voldtekt i Norge, og voldtekt er underprioritert i fordelingen av offentlige ressurser. Vi ser også av omfangsundersøkelser at både tall på voldtekt og vold i nære relasjoner er alarmerende høye. Det har vært manglende politisk vilje over tid til å investere i forebygging, og det har foregått over mange regjeringsperioder. Vi mener at det er et stort uforløst potensial i forebygging av vold mot jenter og kvinner, voldtekt og vold i nære relasjoner, og at dette må prioriteres i mye større grad i politikken og budsjettene de neste fire årene. Innføringen av en «Bare ja betyr ja»-modell som et nytt første ledd i voldtektsbestemmelsen i straffeloven § 291 krever også at det iverksettes tiltak knyttet til holdninger, undervisning og kompetanse. I tillegg må vi styrke viktige aktører som sikrer gode tiltak på feltet.

Holdningskampanjer

Slik som foreslått i *NOU 2024: 4*, må det satses på store og omfattende flerårige holdningskampanjer som kan forebygge voldtekt og vold i nære relasjoner, formidlet til hele befolkningen i relevante kanaler. Den nye samtykkebestemmelsen krever informasjons- og opplysningstiltak spesielt om grenser, samtykke og forskningsbasert kunnskap om sammenheng mellom rus og voldtekt. Det bør gjennomføres tilsvarende kampanjer om vold i nære relasjoner.

Stryket seksualitetsundervisning

Det trengs et nasjonalt løft for seksualitetsundervisningen. Dette har sivilt samfunn stått sammen om i årevis. Seksualitetsundervisningen i skolen må nedfelles i tydelige og forpliktende retningslinjer som bør utarbeides i samråd med relevante forskningsmiljøer, barn og unge selv, samt organisasjoner med erfaring fra seksualitetsundervisning. Læringsmål knyttet til seksualitet, grenser og seksuell vold og voldtekt bør tydeliggjøres og kravfestes, her også spesielt knyttet til innføring av den nye samtykkebestemmelsen. Aktuelle rammeplaner må gjennomgås og oppdateres for å sette lærere i barnehager og

skoler i stand til å gi god og alderstilpasset seksualitetsundervisning. Undervisningen må være representativ for alle barn og unge, uavhengig av faktorer som kjønn, seksualitet, funksjon og annen minoritetstilhørighet. Det må sikres at alle får delta i seksualitetsundervisningen.

Kompetanseløft i alle relevante tjenester

Kommunene må få midler til kompetanseheving på alle former for vold. Det bør etableres tverrfaglige og tverretatlig samarbeidsmodeller/team for vurdering og håndtering av saker om vold i nære relasjoner i kommunene eller interkommunalt. Det må også sikres øremerking av midler til kompetanseheving i politiet på vold i nære relasjoner og seksuell vold, og spesielt om den nye samtykkebestemmelsen. Dette gjelder også i hele straffesakskjeden. Personer som har blitt utsatt for vold i nære relasjoner og voldtekt, må sikres tilgang til relevante hjelpetjenester og behandling ved behov. Det å bli utsatt for seksuell vold i barndommen medfører økt risiko for reviktimisering; nye voldshendelser senere i livet. Det er i liten grad satset på forebyggingstiltak rettet mot denne gruppen. Det bør sikres et oppmerksomhets- og kompetanseløft i relevante tjenester for å sikre god kunnskap om sammenheng mellom utsatthet og reviktimisering.

Krisesentrene

Krisesentrene har en underkommunisert og underprioritert rolle i å forebygge og forhindre alle former for vold. Krisesentrene må sikres en forutsigbar og stabil økonomi slik at vi får et likeverdig, døgnåpent og helårsåpent krisesentertilbud i hele landet, som er tilgjengelig og tilpasset alle brukergrupper, inkludert barn. Nåværende finansieringsmodell bør gjennomgås og det bør ses på muligheten for en løsning der finansieringen helt eller delvis sikres gjennom øremerkede midler over statsbudsjettet.

Behandlingstilbud for voldsutøver

Et viktig forebyggingstiltak er at det sikres et likeverdig behandlingstilbud for utøvere av vold i nære relasjoner i alle kommuner. Slik det er i dag er det svært ulikt hva slags behandlingstilbud for voldsutøver som finnes i de ulike kommunene. Det må derfor settes av tilstrekkelige midler til slike tilbud over statsbudsjettet. Tilbudene må innrettes for å bedre fange opp og hjelpe unge med skadelig seksuell atferd.

Frivillige og ideelle organisasjoner

Frivillige og ideelle organisasjoner som bidrar til forebygging av vold i nære relasjoner, ettervern og støtte til voldsutsatte, må sikres økt og forutsigbar finansiering over statsbudsjettet.

Signert av:

likestillings- og diskrimineringsombud Bjørn Erik Thon

Redd Barna

Krisesentersekretariatet ved Ane Fossum, daglig leder

JURK ved Åsne Solberg, fagrådgiver

Sex og Politikk ved Tor-Hugne Olsen, daglig leder

Sara Birgitte Heiervang, sårbarhetslegen

Norges Kvinnelobby ved Sara Rydland Nærum, daglig leder

Norsk kvinnesaksforening ved Gunhild Vehusheia, leder

Nok. Norge ved Ingvild Herstad Torkelsen, daglig leder

Kvinnefronten ved Cathrine Linn Kristiansen, leder

Reform - ressursenter for menn

Amnesty International Norge

MiRA-Senteret

ATV – Alternativ til vold ved Kim Edgar Karlsen, direktør

Sex og samfunn ved Anneli Rønes, leder for kommunikasjon og politikk

Sanitetskvinnene ved May Britt Buhaug, konstituert generalsekretær